

Sygn. akt I C 42/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w następującym składzie:

Przewodnicząca: Sędzia SO Elżbieta Zalewska - Statuch

Protokolant: sekr. Joanna Wołczyńska - Kalus

po rozpoznaniu w dniu 23 grudnia 2015 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. R.

przeciwko Skarbowi Państwa – (...) Zarządowi (...) w B.

o odszkodowanie

I. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa – (...) Zarządu (...)

w B. na rzecz powoda M. R. kwotę 57 844 (pięćdziesiąt siedem osiemset czterdzieści cztery) złote z ustawowymi odsetkami od dnia 20 marca 2012r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. zasądza od powoda M. R. na rzecz Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa 713,20 (siedemset trzynaście 20/100) złotych z tytułu częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

IV. nakazuje pobrać od pozwanego Skarbu Państwa – (...) Zarządu (...) w B. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 3620 (trzy tysiące sześćset dwadzieścia) złotych z tytułu zwrotu wydatków;

V. nakazuje ściągnąć z zasądzanego na rzecz powoda M. R. w pkt I świadczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 4 429,05 (cztery tysiące czterysta dwadzieścia dziewięć 05/100) złotych z tytułu zwrotu wydatków;

VI. nie obciąża stron kosztami procesu w pozostałym zakresie.

Sygn. akt I C 42/12

UZASADNIENIE

Po ostatecznym sprecyzowaniu roszczeń powód M. R. domagał się zasądzenia na jego rzecz od Skarbu Państwa reprezentowanego przez (...) Zarząd (...) w B. odszkodowania obejmującego koszty rewitalizacji akustycznej oraz koszty utraty wartości rynkowej nieruchomości w łącznej wysokości 147 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 marca 2012 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu.

Dochodzone odszkodowanie obejmowało rekompensatę za szkodę, jaką powód doznał na skutek utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego

w Ł.. Jako podstawę prawną żądania wskazywał przepis art. 129 ust 2 oraz art. 136 ust. 2 i 3 ustawy Prawo ochrony środowiska.

W odpowiedzi na pozew pozwany zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód jest właścicielem nieruchomości położonej w miejscowości B., gm. B., składającej się z działki oznaczonej w ewidencji gruntów numerami (...) o powierzchni 5,29 ha, dla której Sąd Rejonowy w Łasku prowadzi księgę wieczystą (...).

(odpis księgi wieczystej - k. 6-8)

Nieruchomość położona jest w całości w podobszarze A i pod względem klasyfikacji gleboznawczej stanowi grunty w klasie bonitacyjnej: R III b, R IV a, R IV B, S-Ps IV, Ps IV, W, B-R IV. Nieruchomość położona jest w terenie dla którego nie ma opracowanego planu zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy B. nieruchomość usytuowana jest w różnych obszarach, tj. w obszarze zabudowanym z strefie ograniczonego użytkowania od lotniska oznaczonym symbolem Mk, a pozostała część działki to grunty rolne.

(dowód: opinia biegłego K. N. k.141-142, k. 145)

W dniu 09 lutego 2010r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę Nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania lotniska Ł. (Dz. U. Woj. (...) Nr 2010.88.689 z 29 marca 2010 roku). Przedmiotowa uchwała weszła w życie 12 kwietnia 2010r. Na jej podstawie obszar ograniczonego użytkowania został podzielony na dwa podobszary oznaczone symbolami A (podobszar, którego granicę wewnętrzną wyznacza granica terenu lotniska, zewnętrzną natomiast wyznacza izolinia równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy - przedział czasu od godz. 22.00 do 6.00 - wyrażonego wskaźnikiem hałasu $L_{AeqN} = 50$ dB) i podobszar B (granice wewnętrzną wyznacza izolinia równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy, wyrażonego wskaźnikiem hałasu $L_{AeqN} = 50$ dB, zewnętrzną granicę podobszaru B wyznacza izolinia równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy, wyrażonego wskaźnikiem hałasu $L_{AeqN} = 45$ dB).

Uchwała Sejmiku Województwa (...) Nr (...) ogranicza właścicieli działek położonych w obszarze ograniczonego użytkowania w ten sposób, że nie mogą oni skutecznie dochodzić zaniechania emisji hałasu przez lotnisko. Ponadto w obszarze A wymieniona uchwała wprowadziła zakaz (§ 8, § 9):

- przeznaczania terenu pod zabudowę mieszkaniową jedno i wielorodzinną, zagrodową i zamieszkania zbiorowego oraz mieszkaniowo – usługową,
 - tworzenia terenów rekreacyjno – wypoczynkowych,
- tworzenia stref ochronnych „A” uzdrowisk,
- przeznaczenia terenu pod budowę: szpitali, domów opieki społecznej, obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
 - budowy budynków jedno i wielorodzinnych oraz zamieszkania zbiorowego, zagrodowych, mieszkaniowo – usługowych, szpitali, domów opieki społecznej, obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,

- zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych w całości lub części na budynki mieszkalne jedno i wielorodzinne oraz zamieszkania zbiorowego, mieszkaniowo – usługowego oraz na zabudowę zagrodową i na szpitale, domy opieki społecznej oraz obiekty związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży.

W podobszarze A dopuszcza się zmianę sposobu użytkowania budynków w całości lub w części na cele mieszkaniowe oraz budowę nowych budynków mieszkalnych jednorodzinnych jako towarzyszących innym funkcjom, na warunkach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku planu miejscowego na warunkach określonych w decyzji o warunkach zabudowy (§10).

Natomiast w obszarze B wprowadzono zakazy:

- tworzenia stref ochronnych „A” uzdrowisk,
- przeznaczenia terenu pod budowę: szpitali, domów opieki społecznej, obiektów związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, działających w porze nocy,
- zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych w całości lub części na szpitale, domy opieki społecznej oraz obiekty związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, działające w porze nocy.

W § 11 uchwały wprowadzono także następujące wymagania techniczne dotyczące budynków:

- w budynkach nowo projektowanych należy zapewnić izolacyjność ścian zewnętrznych, okien, drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów, zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi izolacyjności przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych,
- w budynkach istniejących należy zastosować zabezpieczenia zapewniające izolacyjność ścian zewnętrznych, okien, drzwi ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów, zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi izolacyjności przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych.

(niesporne; uchwała k. 182-184).

Na działce (...) znajduje się budynek mieszkalny, parterowy z poddaszem niemieszkalnym, wybudowany w latach 1969-1970, składający się z czterech pokoi i kuchni. Budynek pokryty jest papą. Około 2000 roku powód wymienił okna ze skrzynkowych na jednoramowe z szybami zespolonymi. Nie stwierdzono zaniedbań w zakresie utrzymania budynku. W budynku mieszkalnym powoda dochodzi do przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu w dzień i w nocy. Decydujący wpływ na izolacyjność akustyczną budynku ma stolarka okien i drzwi zewnętrznych, stąd we wszystkich czterech pokojach i w kuchni do każdego istniejącego okna (sześć okien zwykłych i jedno okno balkonowe) należy dostawić po stronie wewnętrznej okno dodatkowe, otwierane z szybą zespoloną. Pustka między oknem istniejącym i dodatkowym powinna wynosić co najmniej 10 cm. Alternatywnie dopuszcza się wymianę okien zewnętrznych na 6 okien o klasie akustycznej

OK2-32 ($RA2^{(5)}$) ≥ 34 dB) oraz okna balkonowego na okno o klasie akustycznej

OK2-35 ($RA2 \geq 37$ dB). Przy wymianie okien dopuszcza się zastosowanie nawiewników okiennych o wartości parametru $Dn,eA2^{(6)}$ ≥ 45 dB w pomieszczeniach

z dwoma oknami oraz w pokoju z oknem balkonowym, natomiast w pozostałych pokojach zastosować nawiewniki o wartości parametru $Dn,eA2$ równej co najmniej 40 dB. Należy również zwiększyć izolacyjność akustyczną drzwi prowadzących ze schodów zewnętrznych do przedpokoju poprzez wbudowanie po stronie wewnętrznej drzwi dodatkowych

z uszczelnionymi przemykami bocznymi oraz górnym i dolnym. Pustka pomiędzy drzwiami istniejącymi i dodatkowymi winna wynosić co najmniej 10 cm. Alternatywnie dopuszcza się wymianę drzwi zewnętrznych na drzwi o klasie akustycznej $Dz2-23$ ($RA2 \geq 25$ dB). Należy także w trzech pokojach zamontować klimatyzatory ścienna typu S. w technologii inwerterowej, których maksymalny poziom dźwięku A w pomieszczeniu nie przekracza

30 dB. Ubocznym skutkiem zapewnienia wysokiej izolacyjności akustycznej (co wymaga zamykania okien) jest ograniczenie funkcjonalności pomieszczeń jaka jest możliwość schładzania powietrza w pomieszczeniu przez przewietrzenie. W warunkach dużego nasłonecznienia w pomieszczeniach występuje efekt szklarniowy, powodujący wzrost temperatury wewnętrznej. W celu schładzania można pomieszczenia wietrzyć w okresie przerw między wystąpieniami hałasu lotniczego. Jednak nie dotyczy to pomieszczeń wykorzystywanych na wypoczynek senny, który nie powinien być przerywany. W takich pomieszczeniach powinny być zapewnione warunki do nieprzerwanego snu w porze nocnej, a także w dzień, gdyż w przypadku niezainstalowania klimatyzatorów funkcjonalność pomieszczeń w budynku powoda obniży się do funkcjonalności pomieszczeń z oknami nieotwieranymi. Nawiewniki są urządzeniami o niższej funkcjonalności niż klimatyzatory. Podobnie wentylatory sufitowe są mniej skuteczne w przywracaniu komfortu cieplnego niż klimatyzatory, gdyż nie obniżają temperatury w pomieszczeniu, a tylko obniżają temperaturę odsłoniętej skóry objętej przepływem powietrza. Wentylatory nie chłodzą pomieszczenia tylko człowieka. Mogą być stosowane jako uzupełnienie systemu klimatyzacji, pozwalając uzyskać oszczędności w kosztach eksploatacji. Stąd dopuszczalne jest zamienne zastosowanie zamiast klimatyzatora - wentylatora sufitowego w dwóch pokojach. Taka zamiana jest wyłączona w odniesieniu do pokoju z oknem balkonowym. Wentylator winien mieć promień wirnika nie mniej niż 105 cm, dwa kierunki obrotu, co najmniej trzystopniową regulację prędkości obrotowej, wysokość zawieszenia łopatek nad podłoga winna być co najmniej 2,5 m, poziom dźwięku do 35 dB na najwyższych obrotach.

(dowód: opinia biegłych z Politechniki (...) w zakresie akustyki budowlanej - k.89-122, opinia uzupełniająca biegłych z Politechniki (...) w zakresie akustyki budowlanej k.329-333 oraz k. 403-404).

Wartość robót niezbędnych dla zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego budynku mieszkalnego przy przyjęciu wariantu obejmującego montaż dodatkowej stolarki okiennej i drzwiowej według cen brutto – 13 275 zł, montaż trzech klimatyzatorów według cen brutto – 6 569 zł stanowi łączna kwotę 19 844 zł.

(dowód: opinia biegłego K. N. - k. 514-516)

W wyniku wprowadzenia strefy ograniczonego użytkowania nieruchomości należące do powoda utraciły wartość rynkową na łącznym poziomie 38 000 zł (działka (...)) o 26 100 zł, działka (...) o 11 900 zł. Wygaśnięcie obciążających nieruchomości służebności ustanowionej na rzecz W. i H. R. w związku z ich śmiercią oraz wygaśnięcie obciążającej nieruchomości hipoteki z związku z jej spłatą nie miało wpływu na szacunek utraty wartości rynkowej nieruchomości zawarty w operacie szacunkowym sporządzonym na dzień 16 marca 2013 roku.

(dowód: opinia biegłego K. N. - k. 137-180, k. 238-241)

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie dowodów z powołanych dokumentów, których prawdziwości nie kwestionowała żadna ze stron, a Sąd nie znalazł żadnych podstaw by czynić to z urzędu.

Sąd pominął dowody z zeznań świadka P. W., gdyż zeznawał na okoliczności, które nie miały w sprawie istotnego znaczenia.

W zakresie ustalenia wartości rewitalizacji budynku powoda oraz utraty wartości rynkowej nieruchomości powoda Sąd dysponował opiniami biegłych z zakresu budownictwa – K. N. i B. M.. Wnioski tych opinii były rozbieżne. Dokonując ich oceny pod kątem fachowości i prawidłowości rozumowania, w zestawieniu z pozostałym materiałem dowodowym, Sąd oparł się na opinii K. N..

Biegły dokonał analizy porównawczej transakcji sprzedaży nieruchomości podobnych, czyniąc wnikiwe, kategoryczne, logiczne i merytorycznie uzasadnione wnioski pod kątem wielorakich cech nieruchomości, również ze względu na źródła oddziaływania na nie hałasu.

Biegły bardzo rzeczowo i wyczerpująco odniósł się zarówno do sformułowanej tezy dowodowej, jak i wszystkich wątpliwości stron oraz sądu, przedstawiając wartość robót rewitalizacyjnych w podejściu kosztowym techniką

szczegółową przy uwzględnieniu wszystkich składników cenotwórczych i przy uwzględnieniu VAT dla usług budowlanych na poziomie 23 % oraz VAT 8% dla usług związanych z budownictwem mieszkaniowym, a także rozmiar zmniejszenia wartości nieruchomości powodów spowodowany dwoma okolicznościami: utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania wprowadzającego ograniczenia w sposobie korzystania z nieruchomości w zakresie przeznaczenia terenu oraz sposobu korzystania z terenów z uwagi na niemożność dotrzymania standardów jakości środowiska spowodowanej funkcjonowaniem lotniska oraz hałasem emitowanym przez samoloty F-16, czego nie uwzględniła w swej opinii biegła B. M..

Powód od początku formułując swe żądania powoływał się na niekorzystny czynnik, jakim jest hałas związany z lotami samolotów. W sprawie należało zatem oprzeć się na opinii uwzględniającej tę okoliczność, skoro obszar ograniczonego użytkowania powstał właśnie z uwagi na niemożność zapewnienia poza lotniskiem warunków gwarantujących dopuszczalny poziom hałasu.

Biegły K. N. oparł się na prawidłowych danych, dotyczących wycenianych nieruchomości, właściwym doborze nieruchomości podobnych oraz właściwym wychwyceniu cech różniących nieruchomości podobne od nieruchomości wycenianej i właściwym ustaleniu współczynników korygujących, różnicując na tej podstawie kryteria, w oparciu o które ustalał spadek jej wartości.

Sąd nie znalazł argumentów przemawiających za uwzględnieniem w wysokości przyznanego powodowi odszkodowania kosztów wymiany stolarki okiennej i drzwi na stolarkę o podwyższonej izolacyjności akustycznej na poziomie brutto 28 762 zł zamiast przyjętej kwoty 13 272 zł brutto, która odpowiada kosztom montażu dodatkowej stolarki okiennej i drzwiowej. W ocenie Sądu w sytuacji równorzędnego spełniania przez nie funkcji zapewniających utrzymanie na tym samym poziomie właściwego klimatu akustycznego w budynku powoda należy przyjąć rozwiązanie tańsze, nieobciążające zobowiązanego koniecznością refundacji nadmiernych kosztów.

Sąd w wysokości przyznanego odszkodowania uwzględnił natomiast konieczność montażu 3 klimatyzatorów zamiast jednego klimatyzatora i dwóch wentylatorów w cenie brutto 5 749 zł, gdyż w warunkach dużego nasłonecznienia w pomieszczeniach występować będzie efekt szklarniowy, powodujący wzrost temperatury wewnętrznej a wentylatory sufitowe są mniej skuteczne w przywracaniu komfortu cieplnego niż klimatyzatory, ponieważ nie obniżają temperatury w pomieszczeniu, a tylko obniżają temperaturę odsłoniętej skóry objętej przepływem powietrza.

Z materiału dowodowego nie wynikała również konieczność montażu nawiewników okiennych w cenie 1 983 zł dla zapewnienia właściwego klimatu akustycznego. Biegli dopuszczali możliwość ich opcjonalnego zastosowania, ale nie rekomendowali obowiązku przyjęcia takiego rozwiązania jako niezbędnego do przywrócenia właściwego klimatu akustycznego. Powszechnie natomiast wiadomo, iż nawiewniki to urządzenia, które doprowadzają do pomieszczeń powietrze z zewnątrz, przez co odgrywają rolę jedynie w prawidłowej cyrkulacji powietrza wewnątrz budynku. Pozostają zatem bez wpływu na zwiększenie izolacyjności akustycznej budynku w sytuacji wyposażenia pomieszczeń w klimatyzatory, które są urządzeniami o wyższej funkcjonalności w zapewnianiu właściwego efektu akustycznego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001r. (Dz. U. z 2008 roku Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) samodzielnie przewidują podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej i mają charakter przepisów szczególnych w stosunku do regulacji Kodeksu cywilnego, dotyczącej ochrony prawa własności przed naruszeniami. Odpowiedzialność Skarbu Państwa na tej podstawie uzależniona jest od wykazania trzech przesłanek: wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego, powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, zaistnienie szkody poniesionej przez właściciela nieruchomości, jej użytkownika wieczystego lub osobę, której

przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości, a także związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, a szkodą.

Pojęcie szkody nie zostało zdefiniowane w Kodeksie cywilnym. Treść art. 361 k.c. wskazuje jedynie na zakres szkody, podlegającej naprawieniu.

W doktrynie i orzecznictwie przyjęte zostało, że szkodą jest uszczerbek majątkowy, czyli zmniejszenie się majątku wskutek pewnego zdarzenia, niezależnie od istnienia przesłanek odpowiedzialności za nią. Uszczerbek majątkowy może polegać na zmniejszeniu majątku przez ubytek, utratę lub zniszczenie poszczególnych składników majątkowych albo przez ich uszkodzenie lub obniżenie wartości, na zwiększeniu pasywów albo udaremnieniu zwiększenia się majątku przez nieuzyskanie korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Definicja szkody nie została zawarta również w ustawie Prawo ochrony środowiska.

Z treści art. 129 ust. 1, 2 i 3 p.o.ś. wynika, że właściciel, użytkownik wieczysty lub osoba, której przysługuje rzeczowe prawo do nieruchomości mogą żądać wykupienia nieruchomości lub jej części albo odszkodowania za poniesioną szkodę, która obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości oraz - stosownie do art. 136 ust. 3 p.o.ś. - koszty poniesione w celu wypełnienia wymagań technicznych, dotyczących istniejących budynków, nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

Nie został zatem oznaczony w tych przepisach wyczerpujący katalog szkód, które podlegają naprawie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2012 r., w sprawie II CSK 254/12, Lex nr 1294477).

Istnienie związku przyczynowego między przedmiotowym ograniczeniem, a elementem szkody powodów, jakim jest spadek wartości ich nieruchomości, znajduje uzasadnienie jurydyczne w treści przepisu art. 129 ust. 2 p.o.ś., który wprost wskazuje, iż szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Nie powinno przy tym budzić wątpliwości,

że obniżenie wartości nieruchomości stanowi wymierną stratę, niezależnie od tego czy właściciel ją zbył, czy też nie zamierza podjąć w tym kierunku żadnych działań, nieruchomość jest bowiem dobrem o charakterze inwestycyjnym (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2001 r., III CZP 57/01, OSNC 2002, nr 5, poz. 57). Przesłanką roszczenia odszkodowawczego przewidzianego w art. 129 ust. 2 p.o.ś. nie jest zbycie nieruchomości, a odszkodowanie nie jest ograniczone do rzeczywistej straty, obowiązuje bowiem zasada pełnej odpowiedzialności odszkodowawczej za wprowadzenie ograniczeń w korzystaniu z nieruchomości (art. 361 § 2 k.c.).

Na skutek wejścia w życie rozporządzenia doszło do zawężenia granic własności (art. 140 k.c. w zw. z art. 144 k.c.), a tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania. Powód nie może skutecznie dochodzić zaniechania immisji w postaci generowania przez lotnisko nadmiernego hałasu, czyli realizować uprawnień związanych z podejmowaniem działań ochronnych wobec swojej własności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 18 listopada 2010 r., I ACa 884/10, lex 756735), jednakże w tym zakresie tak rozumianej szkodzi powoda czyni zadość kwota rekompensująca spadek wartości nieruchomości oraz kwota rekompensująca koszty rewitalizacji wzniesionego budynku mieszkaniowego.

Obniżenie wartości nieruchomości, która jest dobrem inwestycyjnym, stanowi wymierną stratę niezależnie od tego, czy właściciel zamierza ją zbyć z wykorzystaniem aktualnego jej przeznaczenia, czy też nie zamierza podjąć w tym kierunku żadnych działań. Przesłanką roszczenia odszkodowawczego przewidzianego w art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska nie jest bowiem jej zbycie.

Stosownie do treści art. 136 ust. 3 w/w ustawy, w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkodą, o której mowa w przepisie art. 129 ust. 2 ustawy, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki.

Uchwała Sejmiku Województwa (...) nr (...) wprowadziła wymóg zastosowania w istniejących budynkach zabezpieczeń zapewniających izolacyjność ścian zewnętrznych, okien, drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów, zgodnie

z Polskimi Normami dotyczącymi izolacyjności przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych. Obowiązek naprawienia szkody po stronie pozwanej polega zatem na uiszczeniu odpowiedniej sumy pieniężnej, odpowiadającej wartości prac koniecznych do wykonania wskazanych nakładów rewitalizacyjnych. Poniesienie tych nakładów pozwoli na uniknięcie hałasu przekraczającego poziomy normatywny, a tym samym na korzystanie z budynku zgodnie z jego przeznaczeniem.

Ewentualne podwyższenie komfortu jako „skutek uboczny” rewitalizacji nie może w ocenie Sądu uzasadniać obniżenia należnego odszkodowania, bowiem właściciel budynku mieszkalnego winien otrzymać pełną rekompensatę celowych kosztów utworzenia w nim warunków zapewniających ochronę przed szkodliwymi dla zdrowia skutkami hałasu. Potencjalne podwyższenie standardu budynku jest również niejako kompensowane przez obniżenie atrakcyjności rynkowej wynikające z położenia w strefie, w której występują określone niedogodności. Trzeba pamiętać, że ogólnie obowiązujące przepisy prawa budowlanego nie przewidują wobec inwestorów żadnych obowiązków i sankcji w razie niezapewnienia właściwego klimatu akustycznego budynku mieszkalnego. Źródłem powstania obowiązku odszkodowawczego jest wprowadzenie konieczności sprostania określonym wymogom przekraczającym obowiązujące w budynkach istniejących poza strefą ograniczonego użytkowania. Z tego względu koszty związane z zapewnieniem w budynku powoda właściwego klimatu akustycznego jest bezpośrednim uszczerbkiem związanym z ustanowieniem strefy ograniczonego użytkowania.

Budynek powoda nie spełnia obowiązujących wymogów i nie zapewnia należytego klimatu akustycznego. W celu ochrony akustycznej konieczne jest poczynienie nakładów, których łączne koszty to kwota 19 844 złotych.

Na datę wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania szkoda powoda z tytułu utraty wartości rynkowej nieruchomości wyniosła 38 000 zł.

Roszczenie powoda znajdowało uzasadnienie w przepisach art. 129 ust. 2 w zw. z art. 135 ust. 1 i art. 136 Prawo ochrony środowiska i na tej podstawie na jego rzecz należało zasądzić od pozwanego 57 844 złotych (19 844 zł + 38 000 zł), natomiast w pozostałym, zakresie powództwo podlegało oddaleniu.

O odsetkach od zasądzzonego roszczenia Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c.

w związku z art. 455 k.c., zasądzając je od dnia 20 marca 2012 roku – tj. od dnia następnego po doręczeniu pozwanemu odpisu pozwu, co nastąpiło w dniu 19 marca 2012 (k. 31).

Żaden przepis ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku prawo o ochronie środowiska, (art. 129 – 136), która stanowi podstawę odpowiedzialności pozwanego, nie przewiduje konieczności ustalenia przez sąd wysokości odszkodowania. Wyrok sądu w tym zakresie nie ma charakteru konstytucyjnego, nie jest zatem źródłem zobowiązania pozwanego do zapłaty, pozostaje nim ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Szkoda powstaje w dacie wejścia w życie uchwały wprowadzającej strefę ograniczonego użytkowania

i w sprawie niniejszej brak jest podstaw do przyjęcia, że ustalona kwota odszkodowania odbiega w jakimkolwiek stopniu od wartości szkody właśnie z tej daty, co mogłoby stanowić podstawę zasądzenia odsetek od daty wyrokowania.

Sąd nie uwzględnił wniosku powoda o zastosowanie wobec niego art. 102 kpc.

Przepis art. 102 kpc jest szczególnym w stosunku do ogólnych reguł obciążania stron kosztami procesu i w związku z tym należy go stosować wyjątkowo, tylko wówczas gdy zostaną przez stronę wskazane okoliczności stanowiące podstawę do uznania,

iż „szczególnie uzasadniony” wypadek w ich sytuacji rzeczywiście zachodzi.

Oceniając okoliczności związane z przebiegiem postępowania w kontekście możliwości zastosowania powyższego przepisu Sąd Okręgowy miał na uwadze przede wszystkim to, że określenie stosunku w jakim powód ostał się ze swym roszczeniem odnoszone jest w pierwszej kolejności do wysokości dochodzonego przez niego pozwem roszczenia. Jak wynika z uzasadnienia pozwu wartość odszkodowania na poziomie 147 000 zł została wskazana przez profesjonalnego pełnomocnika powoda w oparciu o jego źródła własne - orientacyjne wyceny ofertowe robót obejmujących izolację akustyczną oraz z oparciu o ceny ofertowe i transakcyjne nieruchomości położonych w strefie ograniczonego użytkowania.

Określając wartość przedmiotu sporu na takim poziomie pełnomocnik miał świadomość powstania kosztów związanych z obowiązkowym zastępstwem Skarbu Państwa przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa przed Sądem Okręgowym i konieczności uwzględnienia przy kalkulacji kosztów procesu także wynagrodzenia dla pełnomocnika strony pozwanej, liczonego od tak określonej wartości.

Ponadto w przypadku reprezentowania strony, której stan majątkowy był znany pełnomocnikowi w dacie składania pozwu a który uzasadniał w jego ocenie wystąpienie z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych być może należało w pierwszej kolejności rozważyć minimalizację kosztów procesu poprzez wystąpienie z powództwem przed Sądem Rejonowym, zwłaszcza że nie istniały żadne przeszkody do ewentualnego późniejszego rozszerzenia powództwa. Obawa przed utratą możliwości uzyskania wyższych odsetek - z uwagi na późniejszą datę rozszerzenia powództwa - winna zostać może rozważona przez pełnomocnika w odniesieniu do kalkulacji wszystkich strat związanych z oceną prawdopodobieństwa ostania się z tak określonym i uzasadnionym żądaniem pozwu.

Orzecznictwo w zakresie prawidłowości stosowania art. 102 kpc jest natomiast ugruntowane.

Sama sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 k.p.c. - z obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, chyba że na rzecz tej strony przemawiają dalsze szczególne okoliczności, które same mogłyby być niewystarczające, lecz łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2011 r., IV CZ 111/11, LEX nr 1119554; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 4 czerwca 2014 r., I ACa 132/14, LEX nr 1488660).

Powód pozostający we wspólnym gospodarstwie domowym z żoną, powołując się na wysokość dochodów na poziomie 2 500 zł nie podał innych okoliczności, które usprawiedliwiłyby wyłączenie reguły, że ten kto przegrał spór zwraca koszty procesu temu, czyje racje zostały uznane za słuszne (por. postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2007 r., V CSK 292/06, niepubl. postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2007 r., I CZ 110/07 niepubl., postanowienie SN z dnia 11 lutego 2010 r., I CZ 112/09, LEX nr 564753).

Okoliczność związana z trudną sytuacją materialną, niepoparta powołaniem się na inne jeszcze pozamaterialne argumenty nie wystarcza do uznania, że zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek przemawiający za nieobciążaniem powoda obowiązkiem zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa i kosztów zastępstwa procesowego strony przeciwnej. Same potrzeby życiowe powoda, nawet te o podstawowej doniosłości, nie mogą być realizowane kosztem słusznych interesów strony, która wygrała proces oraz współobywateli, tworzących dochody Skarbu Państwa, od którego powód żąda określonej zapłaty i taką rekompensatę otrzymuje.

Z tej przyczyny o kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. mając na uwadze, iż powód przegrał proces w 60 %.

Na koszty procesu składały się: opłata od pozwu 500 zł, zaliczki powoda na biegłych 1000 zł, poniesiona przez powoda opłata 2x40 zł od zażaleń, wynagrodzenia pełnomocników (3600 zł i 3617 zł), wydatki na opinie biegłych biegłego K. N. oraz biegłych z Politechniki (...) (9 049,05 zł z ogólnej kwoty 12 245,88 zł wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Sieradzu w związku z tą sprawą). Przy ustalaniu wysokości wydatków obciążających strony Sąd pominął poniesione przez Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Sieradzu wydatki związane z opiniami wydawanymi przez biegłą B. M., gdyż ustalając stan faktyczny uznał te opinie za nieprzydatne do rozstrzygnięcia, co z kolei przełożyło się na decyzję Sądu o nieobciążaniu w tym zakresie stron kosztami procesu.

O zwrocie wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa, Sąd orzekł na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, nakazując je pobrać stosunkowo do wyniku sprawy - odpowiednio - w kwocie 3 620 złotych od pozwanego i w kwocie 4 429,05 złotych od powoda z zasądzonego roszczenia (obciążającą powoda kwotę 5 429,05 zł pomniejszono o wpłacone przez niego zaliczki na biegłych w wysokości 1 000 zł). Zgodnie bowiem z treścią art. 94 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Skarb Państwa nie ma obowiązku ponoszenia jedynie opłat sądowych, co nie dotyczy poniesionych w toku procesu wydatków.

W zakresie kosztów zastępstwa procesowego powód winien ponieść je do wysokości 4 330,20 zł a poniósł do wysokości 3617 zł, natomiast pozwany poniósł je do wysokości 3 600 zł a powinien ponieść je do wysokości 2 886,80 zł. z powyższego wynika, że powoda obciąża obowiązek zwrotu pozwanemu różnicy pomiędzy poniesionymi kosztami zastępstwa a należnymi w wysokości 713,20 zł (3600 zł – 2 886,80 zł).